

Інформаційна модель обліково-аналітичної системи матеріальних запасів підприємств швейної промисловості

У статті досліджується вдосконалення інформаційної моделі обліково-аналітичної системи матеріальних запасів підприємств швейної промисловості. Розглянуті основні складові обліково-аналітичної системи її основні характеристики і взаємозв'язки.

In article is considered improvement to information model account analytical system material spare. They are considered main forming account analytical system its main features and intercoupling.

Використання сучасних комп'ютерних систем обліку і управління підприємством здатна істотно підвищити ефективність і зменшити час прийняття управлінських рішень, що непрямым способом сприяє збільшенню прибутку. У цей час управління підприємствами швейної промисловості не обходиться без спеціалізованих комп'ютерних систем, яких у час науково-технічного прогресу створено чимало.

Дослідженням проблеми щодо вдосконалення інформаційної моделі обліково-аналітичної системи матеріальних запасів займалися такі вчені, як О.О. Гетьман, Є.В. Мних, А.В. Зеленков, М.А. Латкин, М.М. Митрахович, А.М. Зеваков, Б.Ф. Григорьев, В.П. Завгородній, Р.Мани, М.Х. Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоури, Г.В.Савицкая, Дж.К. Шим, Дж.Г. Сингел, Дж.Шрайбфедер та інші вчені, однак питання щодо вдосконалення інформаційної моделі обліково-аналітичної системи матеріальних запасів залишається і надалі досить актуальним.

Переважаюча більшість наведених вчених стверджує, що у структурі автоматизованої системи обліку і управління підприємством виділяються функціональні і забезпечуючі підсистеми.

Забезпечуючі підсистеми виконують функції управління комп'ютерною системою, тобто технікою і програмним забезпеченням.

Функціональні підсистеми виконують функції управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, зокрема постачання, підготовка виробництва, бухгалтерський облік, економічний аналіз і т.д. Структуру автоматизованої системи управління, що стосується обліково-аналітичної системи матеріальних запасів можна представити в такий спосіб (рис. 1).

На рис. 1 представлена узагальнена структурна схема автоматизованої системи управління (УАС) швейним

підприємством у частині УАС матеріальних запасів, що складається з кількох функціональних підсистем адміністративного управління, бухгалтерського обліку, управління складом (чи оперативне управління) і управління виробництвом

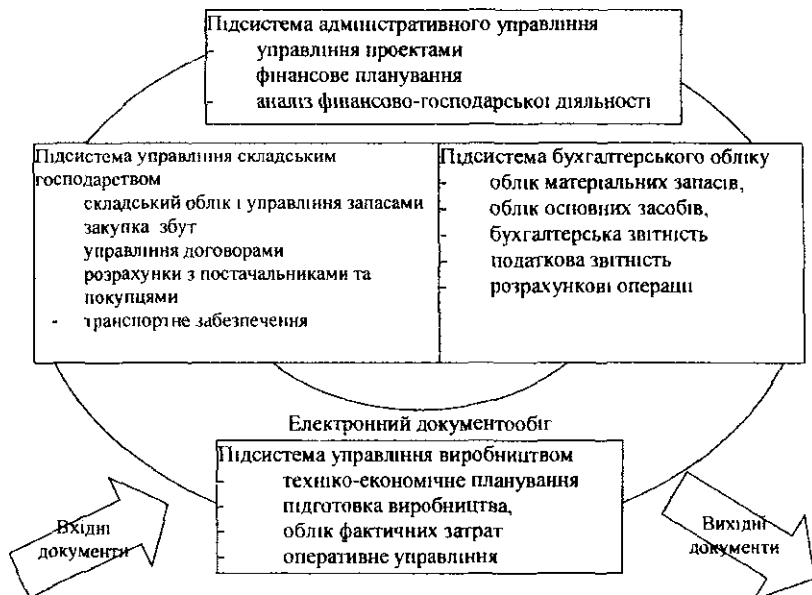

Рис 1 Структура автоматизованої системи управління для матеріальних запасів на підприємствах швейної промисловості

Підсистеми можуть мати модульну структуру, при цьому набір модулів для різних підприємств може бути різним. Модулі реалізують відносно закінчених функцій у складі підсистем.

Система в цілому, будь-яка чи підсистема модуль можуть розглядатися як сукупність автоматизованих робочих місць (АРМ), що входять до складу однієї з функціональних підсистем.

У межах автоматизованої обліково-аналітичної системи матеріальних запасів виділяються АРМ директора, головного бухгалтера, менеджера із постачання, комірника, начальника виробничого цеху, начальника відділу підготовки виробництва і т.д. Склад і кількість автоматизованих робочих місць визначається структурою, видом діяльності та розміром підприємства.

Носієм інформації в системі є документообіг. При повній автоматизації обліку і управління підприємством внутрішній документообіг є електронним і звичайно дублюється паперовими носіями. Вхідні і вихідні документи оформлені на папері і

заповнюються відповідно до прийнятих форм або на спеціальних бланках, наприклад доручення на одержання матеріальних цінностей

Офісна діяльність характеризується насамперед інформаційними технологіями, що використовуються. Якщо переважними інформаційними технологіями є комп'ютерні (на основі електронних засобів обчислювальної, комунікаційної й організаційної техніки), то можна говорити про реалізацію діяльності в межах електронного офісу. В умовах широкого використання можливостей глобальної інформаційної системи Інтернет з'явилася можливість створення і використання особливого різновиду електронного офісу – віртуального офісу, коли всі необхідні функції інформаційного обслуговування управлінської діяльності і відповідні ресурси просторово розподілені в різних вузлах мережі, а не зосереджені в одному приміщенні.

Ядром комп'ютерної системи управління підприємством є одна із систем управління базами даних (СУБД), що виконує функції збереження і, у разі використання серверної СУБД, первинної обробки даних АРМ функціональних підсистем, одержують, обновляють і доповнюють інформацію БД, використовуючи локальну мережу чи телефонну лінію (модем) [1].

Програмне забезпечення містить у собі СУБД і комплекс програм для розв'язання функціональних і обслуговуючих завдань. Програми, що реалізують АРМ, обмінюються даними із сервером БД за допомогою спеціальних протоколів. У разі використання серверної СУБД, обробка даних в основному здійснюється на сервері БД, а робітники станції беруть на себе функції користувальницького інтерфейсу. Цей варіант реалізації системи є більш надійним, продуктивним і зручним, але дорожчим щодо програмного забезпечення.

При використанні локальної СУБД, вся обробка масивів інформації виконується на робочих станціях, що приводить до підвищених вимог до потужності комп'ютерів і мережевого устаткування.

Великі системи управління підприємством, наприклад „Галактика”, орієнтовані на використання серверних СУБД. Найбільш розповсюджена версія системи „1С Підприємство” використовує для збереження інформації локальну СУБД. Вибір того чи іншого варіанта реалізації системи ґрунтується на потребах і фінансових можливостях конкретного підприємства [1].

Підсистема розглядається як сукупність окремих модулів, що реалізують визначену функцію управління. Модуль „Управління

постачанням" при спільній роботі з модулем „Управління маркетингом" підсистеми адміністративного управління реалізує в автоматизованій обліково аналітичній системі функції

- ведення картотеки пропозицій потенційних постачальників, відстеження заявок, що надходять від інших підрозділів,

- складання плану закупівель згідно з укладеними договорами і довгостроковими контрактами,

- реєстрація документів, на підставі яких виробляється закупівля (рахунки, договори, гарантійні листи),

- оформлення доручень на одержання матеріальних цінностей,

- автоматизоване оформлення всіх необхідних операційних документів

(прибуткових накладних, актів прийому виконаних робіт),

- розподіл матеріальних запасів по складах,

- контроль стану договорів і платіжних документів

Модуль „Складський облік", тісно пов'язаний із завданнями постачання і збуту, виконує такі функції

- формування і контроль прибуткових і видаткових складських ордерів, розподіл матеріальних запасів між матеріально відповідальними особами,

- переміщення матеріальних запасів між підрозділами організації, відпуск у виробництво,

- облік і контроль окремих партій, термінів їхнього збереження і дві сертифікатів,

- динамічне перерахування залишків матеріальних запасів,

- контроль неліквідних активів, наднормативних витрат

- управління матеріальними запасами,

- формування складських звітів про наявність і рух матеріальних запасів

Модуль „Розрахунок з постачальниками, управління договорами" призначений для автоматизації бізнес-процедур пов'язаних з виконанням договорів і контрактів, і орієнтований на менеджерів, що здійснюють контроль за виконанням взаєморозрахунків з контрагентами з обліку фінансових і товарних супровідних документів

Модуль „Автотранспорт" призначений для обліку й аналізу роботи автотранспорту на підприємствах, що забезпечують перевезення вантажів власними засобами, так і на автотранспортних підприємствах, що надають послуги з перевезення вантажів і пасажирів

Модуль „Технічна підготовка виробництва” призначений для використання у конструкторських відділах, службах технічної документації, технологічних, планово-економічних і планово-диспетчерських службах підприємства.

Модуль „Техніко-економічне планування” призначений для використання в планово-економічній службі підприємств. Він є базовим у підсистемі управління виробництвом разом з модулем „Облік фактичних витрат на виробництво”, що призначений для використання фахівцями виробничого бюро (сектора) бухгалтерії підприємства. Він автоматизує функції розрахунку фактичних витрат за підсумками виробничої діяльності підприємства за період.

Підсистема бухгалтерського обліку призначена для автоматизації роботи у бухгалтерії на підприємстві і припускає чіткий поділ функцій між бухгалтерами і фахівцями інших підрозділів.

Підсистема дозволяє автоматично чи напівавтоматично заповнювати журнал господарських операцій і формувати проведення по рахунках бухгалтерського обліку. Підставою для введення нових господарських операцій є первинні документи, що одночасно є інформаційною базою для податкового обліку.

Запис господарських операцій здійснюється згідно з принципом документування, що дає можливість їхньої повної перевірки від первинного документа до балансу. Кожна господарська операція може виконувати одне чи кілька проведень. Для автоматичного формування проведень до складу системи звичайно входить довідник типових господарських операцій з можливістю коректування проведення вручну. Окремі системи можуть формувати проводки і звітні документи з використанням декількох планів рахунків. Така необхідність виникає звичайно на підприємствах, що мають філії в різних країнах чи на підприємствах з іноземними інвестиціями, що складають бухгалтерську звітність як за національними правилами, так і згідно з МСБО. До складу постачання системи завжди входить деякий типовий план рахунків з набором рахунків і субрахунків.

Для більшої ефективності реалізації обліково-аналітичної системи на швейному підприємстві необхідно автоматизувати всі її складові.

В основу функціонування цієї інформаційної системи покладено вхідні і вихідні потоки інформації, що виражаються як в електронному документообізі, так і в бездокументній формі.

У цей час можна говорити про єдиний обліковий простір, що

сформувався [2]. Однак, на нашу думку, необхідно вказувати на єдиний обліково-аналітичний інформаційний простір, що сприяє ефективному керуванню підприємством з метою задоволення потреб усіх груп користувачів і насамперед осіб, що вклали засоби в певне підприємство – власників.

Для цього необхідно вибрати програму автоматизації бухгалтерії – на підприємствах швейної промисловості добре зарекомендували себе „Галактика”, а також „1С Підприємство”, перевагою якої є наявність підсистеми податкового обліку. Для аналізу діяльності швейного підприємства можна рекомендувати систему „Аудит-експерт”, у якій наочно проводиться аналіз динаміки основних фінансових коефіцієнтів.

Список використаних джерел:

1. Автоматизированные системы управления предприятием/ А.В. Зеленков, М.А. Латкин, М.М. Митрахович: Учеб. пособие. – Х: Нац. Аэрокосмический ун-т „Харьк. Авиаци. Ин-т”, 2002.
2. Бажин И.И. Информационные системы менеджмента. – М.: ГУВШЭ, 2000.
3. Зеваков А.М. Логистика материальных запасов и финансовых активов. – СПб.: Питер, 2005. – 352с.
4. Манн Р., Майер Э. Контроллинг для начинающих. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 304с.
5. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М., 1992. – 108с.
6. Шим Дж.К., Сингел Дж. Г. Методы управления стоимостью и анализ затрат. – М.: Финансы. – 1996. – 254с.
7. Шрайбфедер Дж. Эффективное управление запасами / Джон Шрайбфедер, пер. с англ. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 304с.

Ж.С.Труфіна, Н.В.Ткачук,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

**Варіанти обліку витрат, які виникли
в результаті покращення стану орендованого майна**

У цій статті розглядаються окремі варіанти обліку витрат, що були понесені орендарем на поліпшення орендованого майна.

The article deals with the study of separate accounts of expenditures that were incurred on the lessee to improve the state of leased property.

Після переходу України на ринкову економіку її підприємства починають розвиватись. Але для подальшого розширення необхідні додаткові будівлі і споруди, обладнання, механізована техніка та інші об'єкти необоротних активів. Більшість підприємств не має